
Kraftinntektene og fordeling av dem

Lyse-frokost, KÅKÅnomics, 22. oktober

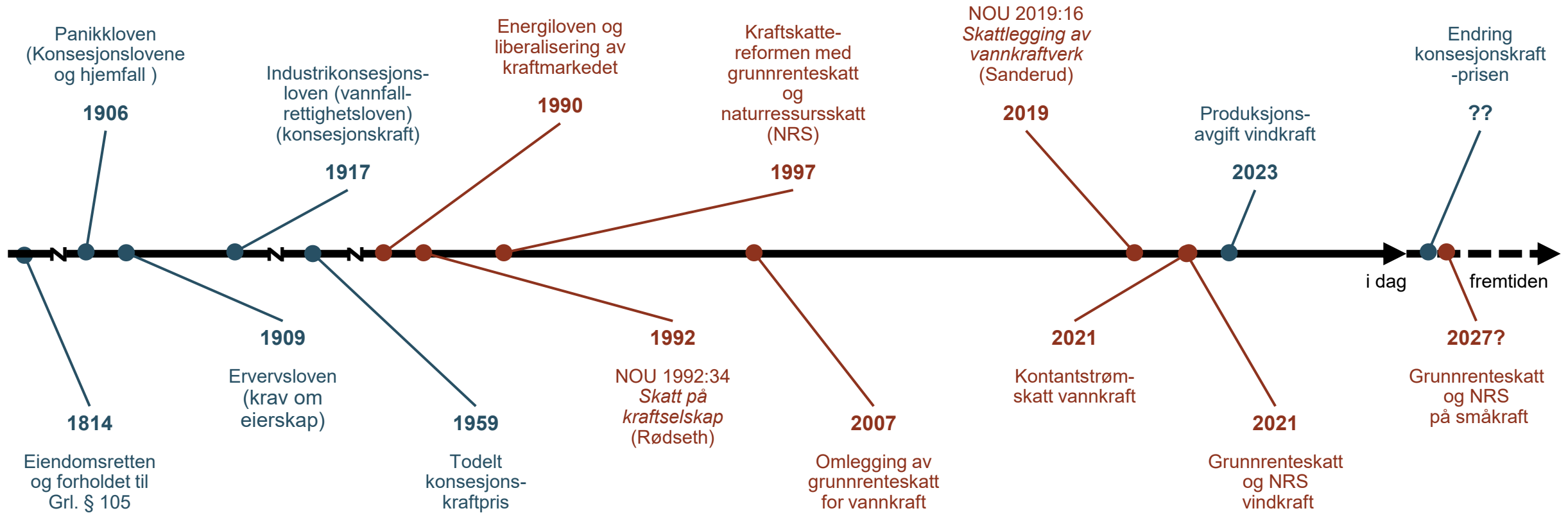
Christoffer Noreng
Partner
THEMA Consulting Group

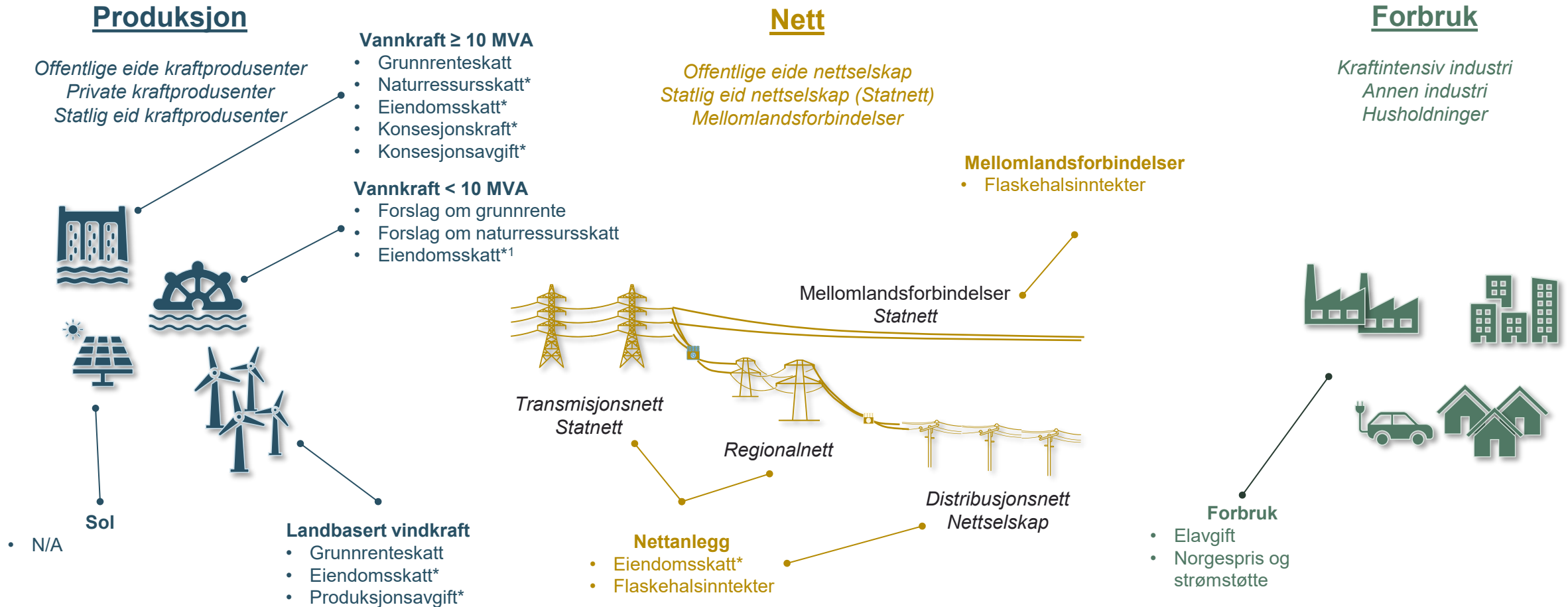
Norge har lang historikk med både særskatter for kraftinntekter og lokale kompensasjonsordninger til vertskommunene

Prinsippet om erstatning og kompensasjon har lenge vært ansett som nødvendig...

... etter markedsliberaliseringen har naturressurser vært et yndet objekt for særskatter

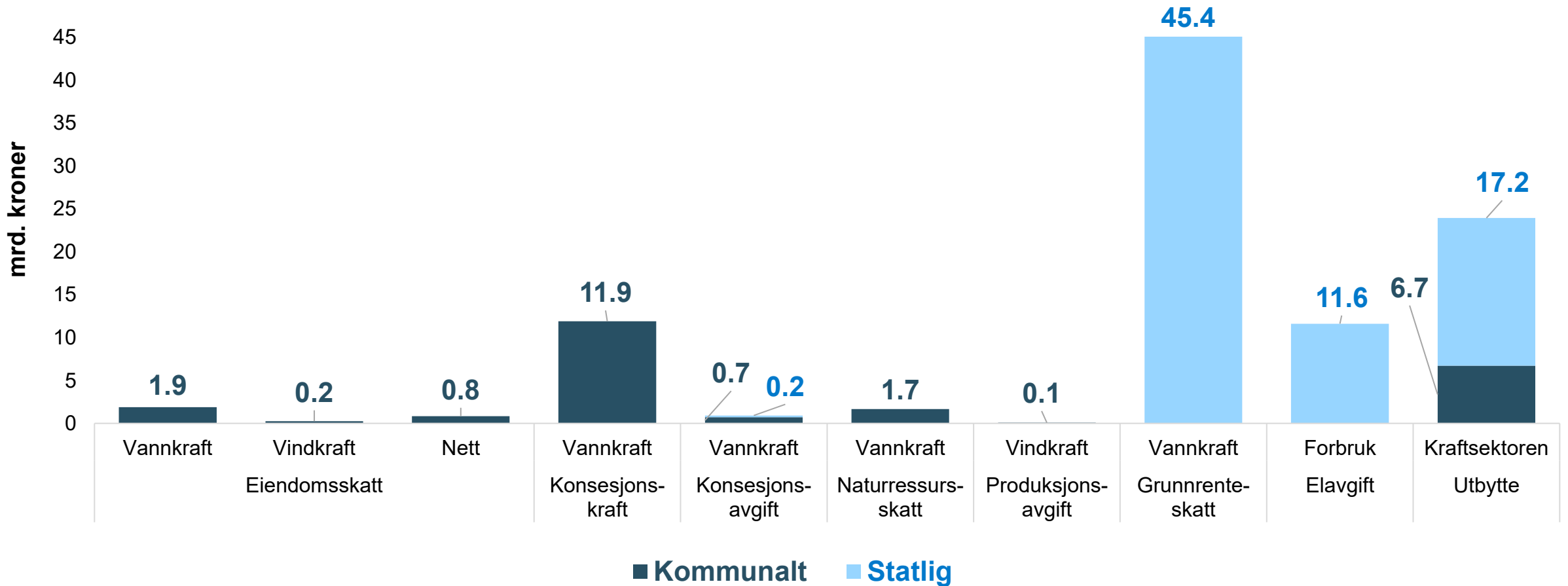
Kraftsektoren er underlagt et omfattende skatte- og avgiftssystem som gir staten og kommunene inntekter, i tillegg er kraftproduksjon og nett i stor grad offentlig eid

*Kommunal eller fylkeskommunal. ¹Med enkelte unntak er det er det ikke konesjonskraft og -avgift på vannkraft < 10 MVA. Havbasert vindkraft er ekskludert fra figuren, selv om virksomheten kan være underlagt eiendomsskatt på eventuelle anlegg på land.

... og størrelsesordenen (og fordelingen) er slik mellom stat og kommune

Inntekter til offentlig forvaltning fra kraftsektoren, 2022, fordelt på teknologi og mottaker, mrd. kroner

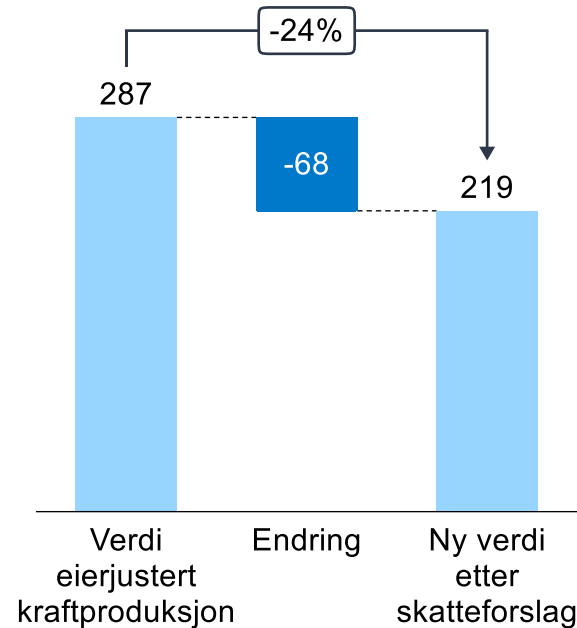

Kilder: THEMA-rapport 2023-19 Kommunale inntekter fra kraftsektoren; SSB. Kommunalt = Kommuner og fylkeskommuner.

Grunnrenteskatten har blitt gradvis skjerpet og medfører betydelige omfordelinger av eksisterende verdier

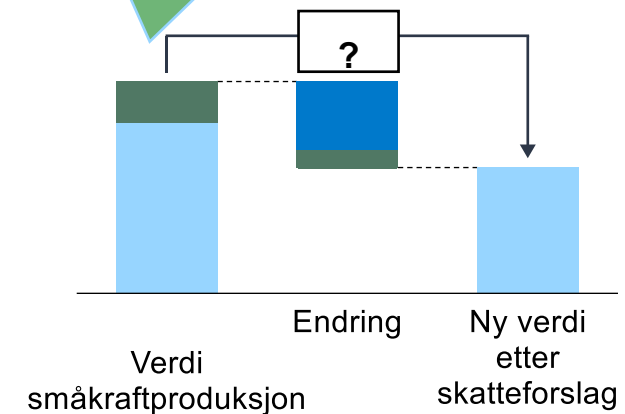
Grunnrenteskatten for storskala vannkraft er økt fra 37 prosent til 45 prosent* fra og med inntektsåret 2022

Estimert verdiendring for kommunalt eid kraftproduksjon (mrd. NOK)

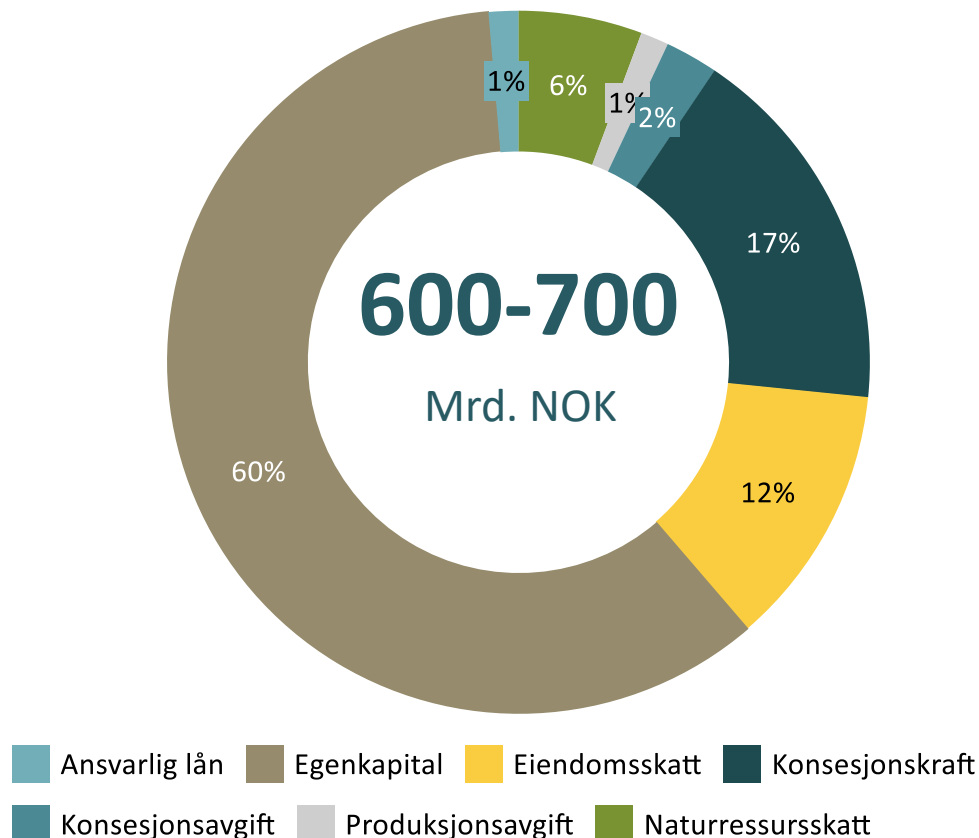
Forslag om grensen for grunnrenteskatt og naturressursskatt reduseres til 1500 KVA som da vil omfatte småvannkraftverk

Ikke krav til offentlig eierskap. I stor grad eid av private med kompensasjon til grunneiere

Nåverdien av kommunalt eierskap og vertsinntekter fra kraftsektoren utgjør mellom 600-700 mrd. NOK

Fordeling av kommunale inntektskilder – Nåverdi (Mrd. NOK)

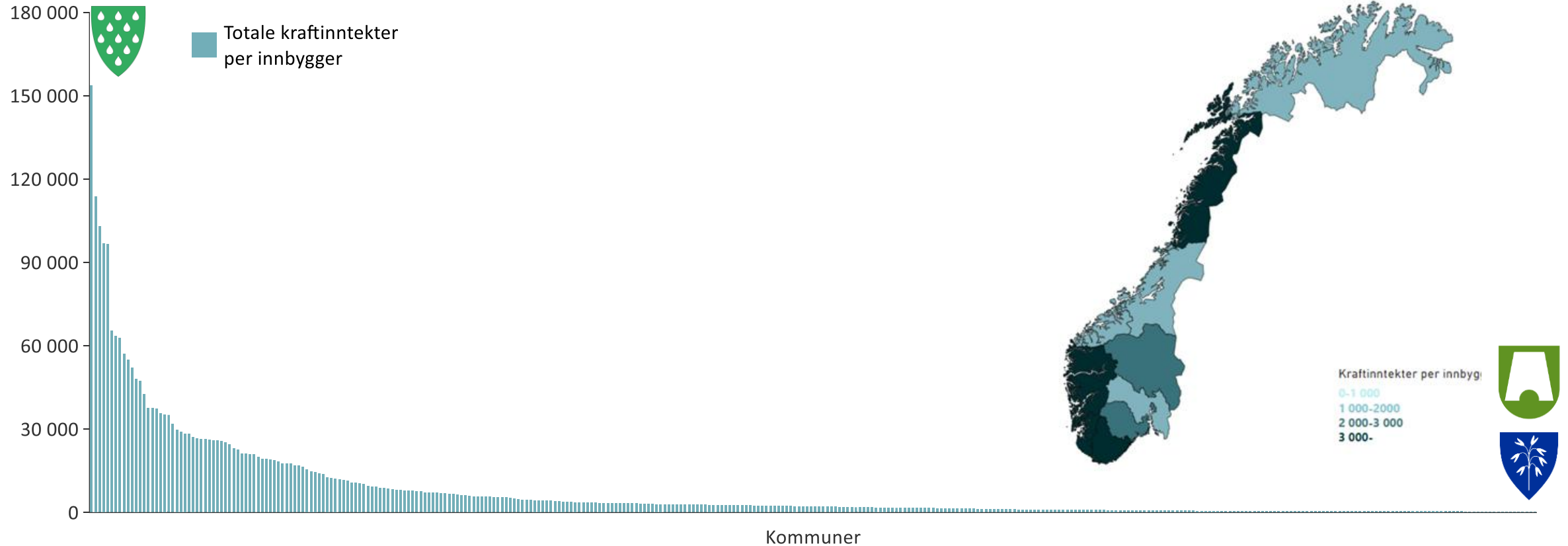
Kommentarer

- **Ulike avkastningskrav for ulike inntektskilder der avgifter er ikke sammenlignbart med eierskap**
- **Inntekter som er direkte avhengige av kraftpris:**
  - Konesjonskraft: Differansen mellom markedspris og konesjonskraftpris bestemmer markedsverdien
  - Eiendomsskatt for stor vannkraft: Påvirkes av kraftprisene, men grunn til å vente at maksimumsverdien for eiendomsskattegrunnlaget i stor grad vil være bindende
  - Grunnrenteskatt kraftproduksjon
  - Utbytte og formue (indirekte eierskap kraftproduksjon)
- **Inntekter som er uavhengige av kraftpris** er konesjonsavgift, produksjonsavgift, eiendomsskatt (småkraft, landbasert vind og nett)
- **Utvikling i skattegrunnlaget:** Veksten vil måtte komme fra ny kraftproduksjon og evt. endringer av regelverket.

Stor variasjon på kraftinntekt per innbygger mellom kommunene med over 150.000 kr per innbygger for øverste kommunen

Kraftinntekter per innbygger 2020-2022 snitt

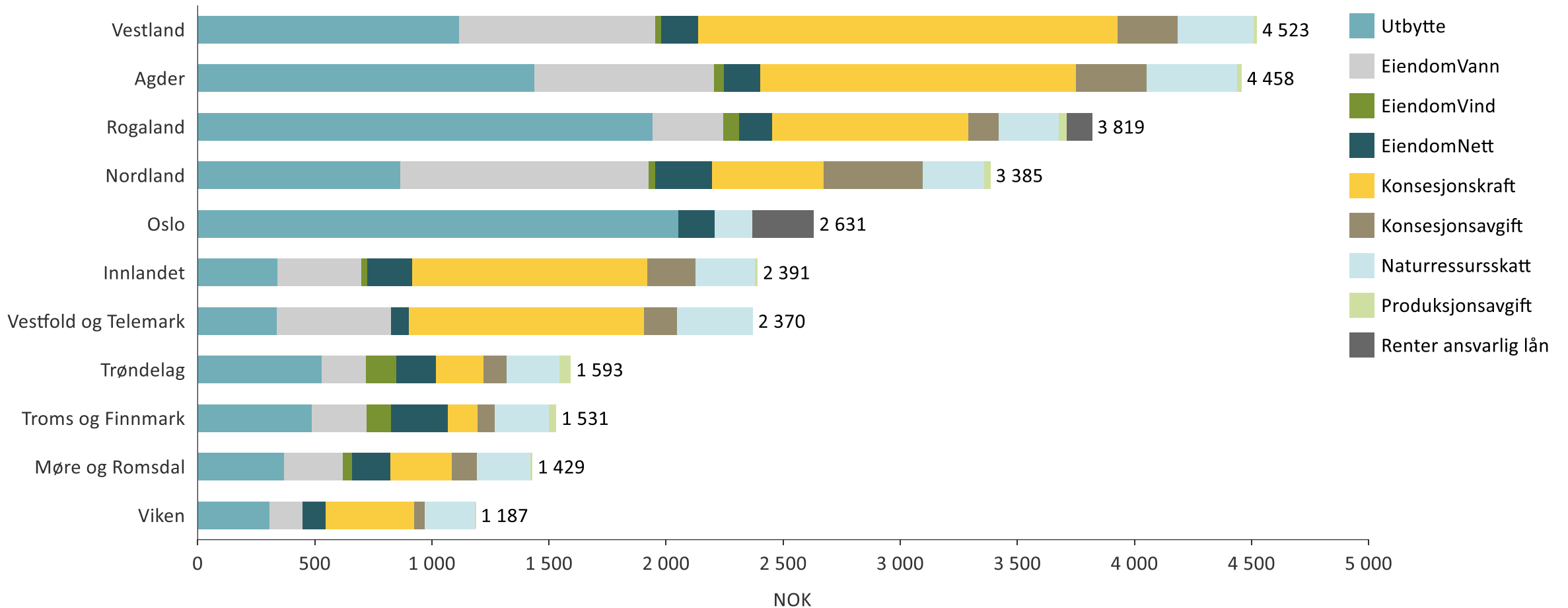
Inntekter per innbygger

Kilde: Innbyggertall: KOSTRA, Kilder: THEMA-rapport 2023-19 Kommunale inntekter fra kraftsektoren; SSB. Kommunalt = Kommuner og fylkeskommuner.

Kommunene i Vestland har høyest inntekt per innbygger der Rogaland og Oslo skiller seg ut med høye utbytteinntekter

Kommunale inntekter per innbygger aggregert på fylkesnivå i kroner – Inntekter til kommuner, ikke fylkeskommuner

Kilder: THEMA-rapport 2023-19 Kommunale inntekter fra kraftsektoren; SSB. Kommunalt = Kommuner og fylkeskommuner.

Prinsipielt berører spørsmålet om kraftinntektene og fordelingen av dem flere aspekter

Behovet for skatter

- Finansiering av statsbudsjett
- Omfordelingseffekter
- Faste vs. variable størrelser

Nivået på skattene

- Effektivt skatteobjekt og utnyttelse av naturressurser kan gi opphav til grunnrente
- Fordelingsspørsmål mellom privat (utbygger, investor), offentlig og grunneier
- Endring i skatter påvirker tilliten mellom investor og offentlig

Kompensasjon lokalt

- Kostnader utover den direkte ressursbruken til investeringer og drift
- Lokal kompensasjonsordning stiller utbygger overfor kostnadene ved utbygginger som ikke er ivaretatt på andre måter
- Kompensasjon utover dette er et fordelingsspørsmål, men er viktig for legitimiteten til konsesjonssystemet

THEMA

CONSULTING GROUP

Naviger trygt gjennom energiomstillingen